

DALŠÍ VÝVOJ MYSLIVOSTI
PO VSTUPU ČESKÉ REPUBLIKY DO EVROPSKÉ UNIE

Ministerstvo zemědělství

Česká republika byla na vstup do Evropské unie již připravena a to jak po stránce legislativní, tak po stránce praktické. Vstupem samotným se tedy ve vztahu k myslivosti nic nezměnilo. Evropská unie nechává dostatečný prostor členským státům na úpravu národní legislativy při zohlednění jejich kulturních, hospodářských a sociálních požadavků a tradic. Při tvorbě nového zákona o myslivosti, č. 449/2001 Sb., krátce před vstupem České republiky do Evropské unie, byly již zohledněny požadavky, které vyplývají z nařízení a směrnic Rady a přímo se dotýkají práva myslivosti.

Myslivost má mezi ostatními oblastmi, pro které EU přijala svoji politiku, složité postavení. Myslivost není považována v Evropské komisi za samostatný obor. Je zařazena do gesce generálního ředitelství XI se zaměřením pro životní prostředí, jadernou bezpečnost a civilní obranu. Z titulu tohoto zařazení není pro myslivost vypracována samostatná politika a zájmy myslivosti musí být tedy složité prosazovány cestou přes politiku životního prostředí. Z 11 legislativních opatření Evropských společenství zaměřených na nejrůznější problematiku ochrany přírody, jsou pro myslivost nejdůležitější čtyři dále uvedené.

Nařízení Rady EEC č. 3254/91 ze 4. listopadu 1991 zakazující používání pastí ve Společenství a zakazující do Společenství zavádět kožešiny a zboží vyrobené z určitých druhů volně žijících živočichů pocházejících ze zemí, kde jsou k jejich odchytu používány pastí nebo jiné metody odchytu, které nesplňují mezinárodní humánní standardy odchytu

platnost dne 9. listopadu 1991. Official Journal of the European Communities No L 308/1-4

Hlavním cílem nařízení je zrušení používání pastí, od kterého se očekává, že bude mít pozitivní vliv na status ochrany ohrožených druhů volně žijící fauny jak vně, tak uvnitř EU.

Pro účely nařízení se za „past“ považuje zařízení zkonstruované pro zachycení nebo uvěznění zvířat, prostřednictvím čelistí, které se těsně sevřou kolem jedné nebo více končetin či vybíhajících částí těla (např. ocasu, hlavy) tak, že vylučují vytažení těchto končetin či jiných částí těla z pasti.

Nařízení Rady EC č. 338/97 ze dne 9. prosince 1996 o ochraně druhů volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin regulováním obchodu s nimi

platnost dne 3. března 1997, Official Journal of the European Communities No L 061/1-69

Česká republika upravila náležitosti nezbytné pro bezkonfliktní aplikaci nařízení na svém území ve vztahu ke stanovení povinností a kompetencí příslušných českých správních úřadů povolovacích i kontrolních, stanovení sankcí za porušení ustanovení nařízení, možnosti nahrazování vývozních dokladů CITES osvědčeními, systém povinné registrace některých exemplářů apod. prostřednictvím zákona č. 100/2004 Sb., o ochraně druhů volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin regulováním obchodu s nimi a dalších opatření k ochraně těchto druhů (zákon o obchodování s ohroženými druhy).

Nařízení Rady EC č. 338/97 bylo novelizováno Nařízením Komise EC č. 1497/2003 ze dne 18. srpna 2003, které změnilo (aktualizovalo) přílohy A-D Nařízení Rady.

Nařízení Rady EC č. 338/97 je prováděno Nařízením Komise EC č. 1808/2001 ze dne 30. srpna 2001 o prováděcích pravidlech. V I. pololetí roku 2004 by měl být tento prováděcí předpis nahrazen prováděcím předpisem novým.

Hlavním cílem nařízení je chránit druhy volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin zaručit jejich zachování regulováním obchodu s nimi.

Směrnice Rady č. 79/409/EEC z 2. dubna 1979 o ochraně volně žijících ptáků

v platnost dne 6. dubna 1981

Směrnice vytváří komplexní systém ochrany všech druhů ptáků, přirozeně se vyskytujících ve volné přírodě a jejich stanovišť (biotopů), hnízd a vajec na území členských států EU. Jejím hlavním cílem je udržovat takovou početnost populací všech na území EU původních ptačích druhů, které odpovídají ekologickým, vědeckým i kulturním požadavkům.

Tohoto cíle má být dosaženo vyhlášením chráněných území, péčí o odpovídající biotopy v chráněné i nechráněné krajině a obnovou poškozených a tvorbou nových stanovišť. Členské státy EU mají zajistit územní ochranu vybraných ptačích druhů prostřednictvím zvláště chráněných oblastí ochrany ptactva (Special Protection Areas, zkratka „SPA“, často také nazývané „ptačí oblasti“). Oblasti ochrany ptactva tvoří dále součást soustavy zvláště chráněných území, známou pod názvem NATURA 2000.

Směrnice Rady č. 92/43/EEC z 21. května 1992 o ochraně přírodních stanovišť, volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin

platnost dne 5. července 1992

Hlavním cílem směrnice je přispět k zabezpečení biologické rozmanitosti (biodiverzity) na území členských států EU. Tato ochrana má být zajištěna prostřednictvím ochrany přírodních stanovišť a volně žijící fauny a flóry na evropském území členských států EU. Směrnice stanoví potřebná opatření zaměřená na zachování či obnovu určitých přírodních stanovišť cílových druhů rostlin a živočichů za zvláštní oblasti ochrany (Special. Areas of Conservation, zkratka „SAC“). Tato chráněná území mají spolu se zvláště chráněnými oblastmi ochrany ptactva SPA tvořit systém chráněných území NATURA 2000 umožňující zachování nebo obnovení přírodních stanovišť a druhů.

- Nařízení Rady, je druh právního předpisu EU, který má platnost zákona, vztahuje se na všechny členské státy EU, které ho již nemusí převádět do svého vnitrostátního práva. Dotýká se všech státních orgánů, právnických i fyzických osob. Je přímo závazné od data svého vstupu v platnost. Druh právního předpisu EU, který má platnost zákona, vztahuje se na všechny členské státy EU, které ho již nemusí převádět do svého vnitrostátního práva. Dotýká se všech státních orgánů, právnických i fyzických osob. Je přímo závazné od data svého vstupu v platnost.
- Směrnice Rady, je druh právního předpisu EU, který není závazný jako celek, ale je závazný pokud jde o výsledek, kterého má být dosaženo. Realizace směrnice v českém národním právu např. prostřednictvím právních předpisů o ochraně přírody a o myslivosti. (Rozhodnutí)

SOUČASNÁ MYSLIVECKÁ POLITIKA

V současné době vychází myslivecká politika z materiálu Ministerstva zemědělství nazývaným „Zásady myslivecké politiky“. Tento materiál byl zpracován 18. února 2002 a vláda jej vzala na vědomí na 14. schůzi dne 10. dubna 2002 pod č.j. 418/02. Cílem materiálu bylo usměrnit vývoj myslivosti především do vstupu ČR do struktur Evropských společenství.

TÉZE PRO DALŠÍ VÝVOJ MYSLIVOSTI PO VSTUPU ČR DO EU

Následující období po vstupu ČR do EU pro účely stanovení zásad myslivecké politiky je časově vymezeno cca 10 roky.

Základní atributy myslivosti

Základní atributy, na kterých je postavena myslivost v ČR, je právní úprava myslivosti, definování myslivosti, zvěře a práva myslivosti. Definování myslivosti, práva povinností s myslivostí souvisejících, je obsahem obecných ustanovení zákona č. 449/2001 Sb., o myslivosti, ve znění pozdějších předpisů. Pro následné období není důvodu měnit stávající přístup k těmto atributům. Základní a výchozí body lze pojmenovat následovně:

- myslivost je považována za legislativně opodstatněnou činnost,
- myslivost je definována jako soubor činností prováděných v přírodě ve vztahu ke zvěři,
- zvěř je považována za obnovitelné přírodní bohatství a zdroj bez vlastnického práva, který je předmětem myslivosti,
- právo myslivosti je definováno jako souhrn práv a povinností se zvěří nakládat a využívat k tomu honebních pozemků

Legislativa

Vzhledem k předchozímu dlouhému období probíhajících legislativních změn v myslivosti je cílem zajistit pro následující období stabilizaci přijaté právní úpravy a zvláště pak stabilizaci honiteb.

Změna současně platné právní úpravy není prioritou Ministerstva zemědělství. Úprava bude pouze reakcí na případné změny právního řádu Evropských společenství, závazky státu vyplývající z mezinárodních úmluv týkajících se myslivosti a ochrany přírody a na Koncepti resortní politiky Ministerstva zemědělství případně přechodu České republiky na Euro.

Vztah myslivosti vnějšmu prostředí

Myslivost má v péči o ochranu přírody a zvěř historický význam a své nezastupitelné místo. Přispívá k vytváření rovnováhy mezi ochranou živočišných druhů, přírodním prostředím a ochranou hospodářských činností člověka v přírodě. V následujícím období je potřeba tento význam myslivosti zachovat a aktivně zvyšovat. Je nezbytně nutné podílet se na tvorbě i další legislativy, která přímo i nepřímo ovlivňuje myslivost. Jsou to předpisy a zákony v oblastech životního prostředí, veterinární medicíny, rostlinolékařství a dalších.

Další rozvoj myslivosti je třeba provádět v souladu s úsilím o ochranu a aktivní péči o životní prostředí.

Vliv zvěře na prostředí

Vliv zvěře na přírodní prostředí není indiferentní. Cílem myslivosti pro následující období je zachování nebo navrácení přirozených přírodních společenstev, přičemž zastoupení populací jednotlivých druhů zvěře, jejich počet a složení, musí být v souladu s přírodními podmínkami krajiny, jejíž stav odpovídá úrovni jejího využívání člověkem.

Vliv prostředí na zvěř

Stav přírodního prostředí je limitující pro přežívání jednotlivých druhů zvěře. Cílem myslivosti pro následující období je ochrana přírodního prostředí zvěře, zachování přirozených biotopů a vytváření příznivých přírodních podmínek pro život zvěře. Cílevědomou činností je třeba udržet rovnovážný ekosystém, který se svou biodiverzitou v rámci možnosti kulturní krajiny bude blížit přirozené skladbě.

Zvěř

• spárkatá zvěř

přítomnost spárkaté zvěře, pokud se vyskytuje ve stavech vyšších, než které odpovídají přírodnímu prostředí, je mnohdy limitujícím faktorem přirozené obnovy lesních porostů a přispívá k destabilizaci lesních společenstev. Týká se to zvěře jelení, mufloní, daňčí, kamzičí a srnčí.

Cílem myslivosti je ve volných honitbách udržení početních stavů spárkaté zvěře ve stavech odpovídajících optimálním stavům a přírodnímu prostředí. Dále jde o zlepšování kvality a zdravotního stavu populací zvěře a zamezení jejich rozšiřování na nové lokality. V následujícím období není počítáno se zaváděním dalších druhů spárkaté zvěře, které se přirozeně nevyskytují na území ČR.

• drobná zvěř

drobná zvěř je citlivým ukazatelem kvality přírodního prostředí. V současné době dosahují početní stavy zaječích zvěře pouze 5% početních stavů ze 60. let minulého století, početní stavy koroptví 33% a početní stavy bažantí zvěře 7%. U bažantí zvěře se odlovy daří držet na vyšší úrovni díky uměle odchovaným a vypuštěným bažantím kuřatům.

Cílem myslivosti je především podporovat drobnou zvěř prostřednictvím zkvalitňování přírodních podmínek.

• prase divoké

stále se zvyšující počty prasat divokých jsou příčinou neúměrných škod v zemědělství a jedním z limitujících faktorů přežívání drobné zvěře. Uživatelé honiteb často tolerují zvýšené stavy prasat divokých jako náhradu za úbytek drobné zvěře. Pro lesní prostředí jsou prasata divoká považována za přirozenou biologickou ochranu proti hmyzím škůdcům lesních dřevin.

Cílem myslivosti je upravit početní stavy v souladu s potřebami zemědělství a udržovat je co nejdéle dobu na lesních pozemcích. Současně je dán důraz na zkvalitnění skladby populace, která je jednou ze základních podmínek autoregulace početních stavů.

- **migrující vodní pernatá zvěř**

migrující vodní pernatá zvěř je jednou z nejhroženějších skupin zvěře. Na tomto stavu se podílí zhoršování životního prostředí, zvyšování civilizační zátěže, úbytek vhodných biotopů a míst pro shromažďování zvěře, hnízdění a pelichání, úbytek klidových zón a zhoršená veterinární situace. Na druhou stranu působí tažná hejna velké škody na zemědělských plodinách. Migrující vodní pernatá zvěř je předmětem zvýšené pozornosti mnoha mezinárodních dohod.

Cílem myslivosti je zvýšená péče o biotopy této zvěře, zlepšování hnízdních možností, důkladnější sledování vývoje početních stavů. Je nutné přihlídnout k požadavkům na životní prostředí s ohledem na výše uvedené směrnice, ale za současného splnění hospodářských, sociálních a kulturních potřeb.

- **ohrožené druhy zvěře**

za ohrožené druhy zvěře jsou považovány zejména tetřevovití, bílá jelení zvěř a koza bezoárová. Tento stav je zapříčiněn u tetřevovitých zejména změnami přírodního prostředí a u bílé jelení zvěře a kozy bezoárové obtížným způsobem chovu.

Cílem myslivosti je udržení početních stavů těchto druhů zvěře nad kritickou hranicí jejich přežití. Podpora chovů bude zajišťována prostřednictvím záchranných programů a podpor pro zlepšení biotopů a podmínek chovu.

- **původně ohrožené druhy zvěře, vyžadující úpravy početních stavů nebo vymezení areálu výskytu**

Za původně ohrožené druhy zvěře, které vyžadují pro významný vzestup početních stavů a tomu odpovídající působené škody, pozornost a řešit otázku případné úpravy početního stavu, jsou zejména kormorán velký, bobr evropský a vydra říční, rys ostrovid. Tento stav je zapříčiněn dostatečnou potravinou a prostorovou nabídkou a absencí přirozených nepřátel.

Cílem myslivosti je udržení početních stavů těchto druhů zvěře na přijatelné úrovni a ve stanoveném areálu a dále definování maximálních počtů jedinců daného druhu na lokalitu.

Sčítání zvěře

Základní podmínkou pro usměrňování vývoje početních stavů zvěře jsou poznatky o jejich skutečných stavech. Praxe ukazuje, že současné metody zjišťování početních stavů zvěře, způsoby a termíny jejich vykazování jsou již překonány.

Cílem myslivosti je co nejobektivnější zjišťování skutečných stavů zvěře, z kterého pak musí být odpovídajícím způsobem sestaveny plány mysliveckého hospodaření.

Sokolnictví

Sokolnictví je tradiční způsob lovu v české myslivosti a v současné době plní i funkci záchrany ohrožených druhů dravců.

Cílem myslivosti je zachování sokolnictví jako legálního způsobu lovu a zachování této činnosti vůbec jako národního kulturního dědictví lidské činnosti na tomto území. Podpora sokolnictví a záchranných chovů dravců bude realizována cestou záchranných programů a dotační politiky.

Lovecká kynologie

Používání lovecky upotřebitelných psů je nedílnou součástí vykonávání myslivosti. Současná úroveň lovecké kynologie a počty lovecky upotřebitelných psů odpovídají potřebám myslivosti.

Cílem myslivosti je udržení dosažené úrovně lovecké kynologie a podpora přípravy loveckých psů pro mysliveckou praxi.

Vzdělání v myslivosti

Myslivecké vzdělání prostřednictvím vykonání odborných zkoušek se stalo nedílnou součástí myslivosti a odpovídá jejím potřebám.

Cílem myslivosti je založení systému nadstavbového celoživotního vzdělávání v myslivosti na úrovni profesní, státní správy a na úrovni zájmového provádění této činnosti. Udržet vysokou odbornou vzdělanost nejen u myslivců, ale i u mládeže.

Myslivecký výzkum

Myslivecký výzkum předchozím obdobím prošel dlouhodobější krizí způsobenou rozpadem centra mysliveckého výzkumu a v současné době se velmi pomalu přetváří do sítě menších specializovanějších výzkumných pracovišť.

Cílem myslivosti je stabilizovat myslivecký výzkum a nasměrovat jej především do podoby aplikovaného výzkumu, který by řešil potřeby a požadavky praktické myslivosti.

Spolupráce s mysliveckými organizacemi

Myslivecké organizace jsou neopomenutelným subjektem v myslivosti. Přebírají řadu úkolů, které by stát organizačně a finančně musel řešit přes státní správu. Jedná se především o oblasti celospolečensky prospěšných činností, jako je osvěta a propagace myslivosti, výchova mládeže, vzdělání v myslivosti, chov loveckých psů a loveckých dravců, vyhodnocování úrovně mysliveckého hospodaření prostřednictvím mysliveckých přehlídek a výstav, navazování mezinárodní spolupráce, udržování tradic apod.

Cílem myslivosti je prohloubit a posílit spolupráci s mysliveckými organizacemi. Vytvářet jim podmínky pro realizaci jejich celospolečensky prospěšných aktivit v oblasti výzkumu, vzdělávání a propagace.

Mezinárodní spolupráce

Vzhledem k životním nárokům zvěře neznajících hranic a odpovědnosti společnosti za uchování přírodního bohatství, za které je zvěř považována, je nezbytná koordinace myslivosti v mezinárodním mezikontinentálním měřítku. Česká republika má navázanu spolupráci v myslivosti jak na úrovni bilaterálních vztahů, tak na úrovni multilaterálních vztahů.

Cílem myslivosti je i nadále prohlubovat mezinárodní spolupráce jak zájmových organizací, tak vědeckých institucí. Aktivně se podílet na řešení problémů v péči o zvěř a její prostředí.

Osvěta a propagace v myslivosti

Obraz myslivosti se v předcházejícím období z pohledu ostatní laické veřejnosti zhoršil. Příčiny lze hledat ve vnitřních problémech myslivosti, osobní nekázní jednotlivců provádějících tuto činnost, v cílené antilovecké propagandě ochránářských iniciativ a antimyslivecké propagandě subjektů provádějících hospodářskou činnost v přírodě při prosazování svých subjektivních zájmů.

Cílem myslivosti je zlepšit pohled veřejnosti na myslivost a její přínos pro společnost.

Dotační politika

Cílem je poskytovat přímou národní podporu činnostem v oblasti a nabídnout možnosti využití dalších titulů národních i unijních podpor. Tyto podpory mohou být prvotně směřovány do jiných oblastí, ale výsledkem je zkvalitnění životního prostředí, což působí pozitivně na zvěř.